

מכין הדו"ח: לשכת הגובה	עמוד: 1 מתוך: 8	תאריך תחולה: 18.02.2020	 מדינת ישראל - רשות המיסים בית המכס נתב"ג
שם הנוהל: שחרור יהלומים			היחידה: בית מכס נתב"ג סוג: נוהל

1. רקע

נוהל טיפול ביבוא יהלומים ואבני חן בא לתת מענה הולם ליבוא טובין אלה באמצעות שטרי מטען או נוסע בלדר.

יבוא לארץ של יהלומים הוא תהליך המפוקח על ידי 2 משרדי ממשלה במשותף כל משרד במסגרת הסמכויות החוקיות שהוענקו לו.

- משרד הכלכלה - האגף לפיקוח על היהלומים .
- משרד האוצר - רשות המסים , אגף המכס והמע"מ.

2. מטרה

מטרת הנוהל הינה יצירת תהליכי עבודה אחידים במסגרת הכללית של מערכת שער עולמי תוך התאמות נדרשות לצורך פישוט תהליכים ומתן שירות יעיל מבלי לפגוע במערכי הבקרה והאכיפה של המכס.

3. אחריות וסמכות

האחריות לביצוע נוהל זה חלה על כלל קהילת הסחר הנוגעת ליבוא יהלומים ואבני חן. האחריות לעדכון נוהל זה הינה על גובה/סגן גובה מכס נתב"ג או מי מטעמו.

4. גורמים המעורבים בתהליך היבוא

- א. האגף לפיקוח על היהלומים במשרד הכלכלה
- ב. רשות המסים / מינהל המכס.
- ג. יבואן היהלומים
- ד. סוכן מכס
- ה. חברת בלדרות מאובטחת
- ו. נוסע
- ז. מסופי מטען.

5. הגדרות

הצהרת יבוא - כהגדרתה בסעיף 62 לפקודת המכס

טופס מכס 170 – הצהרת נוסע על יבוא טובין (פח"ן).

תעודת קימברלי – תעודה שמלווה את משלוח יהלומי הגלם מארץ המשלוח ומתארת

פרטים מזהים לגבי המשקל, הערך, סוג האבן והנמען וכן מקור השולח.

שטר מטען אווירי - מסמך המונפק ע"י חברת תעופה / משלח, ומהווה הסכם הובלה של הטובין

שטר מטען פנימי – מסמך המונפק ע"י המשלח ומעיד על הסכם הובלה בין המשלח לחברת התעופה.

נוסע / בלדר יהלומים – נוסע הנכנס לישראל וברשותו יהלומים המיועדים ליהלומן(יבואן) המורשה לעסוק בסחר ביהלומים.

יהלומן(יבואן) מורשה – מי שמחזיק ברישיון תקף לסחר ביהלומים מטעם המפקח על היהלומים במשרד הכלכלה.

מפקח היהלומים ואבני חן של משרד הכלכלה – הגורם הממונה מטעם שר הכלכלה לבצע את פעילות הבקרה

חברת שילוח – חברה הרשאית להנפיק שטרי מטען פנימיים ולבצע פעולות שילוח. על החברה להיות בעלת רישיון מהמפקח להוביל/לשנע סחורות יהלומים

מסוף מטען פנימי – (כהגדרתו בתקנה 12 לתקנות המכס)

מחסן מסוף מטענים אווירי הנמצא בתוך תחום נמל התעופה בן-גוריון והוא בעל גישה ישירה לשטח מבצעי כהגדרתו בכללי רשות שדות התעופה (כניסה לשטחים מוגבלים), התשמ"ג-1983[1] להלן – שטח מבצעי);

היתר לוגיסטי – אישור למסוף המטענים למסור את המטען למוביל למרות שהצהרה עדיין לא הותרה.

6. הבסיס החוקי

- א. פקודת המכס וחקיקת-המשנה שלה (להלן - הפקודה).
- ב. צו יבוא חופשי התשע"ד-2014
- ג. תקנות המכס, תשכ"ו-1965
- ד. צו הפיקוח על יהלומים, יבואם ויצואם, תשל"ט-1979

7. עקרונות התהליך

- א. שחרור יהלומים מותנה בהגשת הצהרת יבוא בתהליך יהלומים לנגזרותיו.
- ב. הגשת הצהרת יבוא מותנת בכתב הרשאה בין היבואן לסוכן המכס.
- ג. שינוע יהלומים לבורסה רק באמצעות חברות הבלדרות המאובטחת (ללא קשר לסוג המטען – שטר מטען אווירי, שטר מטען בלדר, מטען בליווי נוסע שהוקם באולם הנוסעים וכו').
- ד. חל איסור מוחלט על חברת הבלדרות המאובטחת לאשר לשריונית המכילה טובין שטרם הותרו לצאת מהשטח האווירי. שריונית רשאית לצאת מהשטח האווירי רק בתנאי שאינה נושאת מטענים שעדיין לא שוחררו. בדיקות אקראיות יערכו ע"י עובדי המכס.
- ה. שחרור יהלומים ללא קליטה מלאה במסופי המטען מותנה בהגשת הצהרת יבוא מבעוד מועד.
  - ו. הצהרות יבוא שנותבו לתור חובה (מעוכבות) ישוחררו באמצעות מסר היתר לוגיסטי למסוף, אולם לא ימסרו ליבואן עד להשלמת תהליך ההתרה. היתר לוגיסטי הינו בבחינת אישור למסוף למסירת הטובין לחברת הבלדרות המאובטחת. הטובין יישארו בחזקת חברת הבלדרות המאובטחת במשרדיהם בבניין בורסת היהלומים, בכספת מאובטחת עד למועד התרתם.
  - ז. יודגש כי עובדי מכס נתב"ג יבצעו פעילות ביקורת מעת לעת במשרדי חברת הבלדרות לבדיקת אחסון הטובין שטרם הותרו.
  - ח. הצהרות יבוא שאינן מעוכבות, מסר התרה ישלח למסוף. משלוחים אלה ניתן להפיץ ליבואנים.
  - ט. יהלומים עבורם לא הוגשה הצהרת יבוא מראש, או שלא קיבלו היתר לוגיסטי/התרה, יקלטו במסוף המטענים קליטה מלאה וישוחררו כמקובל בשחרור טובין שונים.
  - י. יודגש כי שידור הקליטה למערכות המכס יתבצע רק לאחר שנציג המסוף ראה בפועל כי שטר מטען מאסטר הגיע. קליטת המאסטר יכולה להוות "טריגר" לקליטת שטרי המטען הפנימיים
  - יא. על חברת התעופה חלה האחריות לשידור שטרי מטען מאסטר.
- יב. על המשלחים בחו"ל לשדר למכס בישראל באמצעות חברת התעופה את שטרי המטען הפנימיים.
- יג. באחריות המשלחים בארץ ידוע המסופים בדבר שטרי המטען הפנימיים (בהתאם למקובל בין המשלחים למסופים)
- יד. ניתן יהיה לקלוט במסוף אחד שטר מטען מאסטר והעברה למסוף אחר באמצעות בקשת (גייט פס) העברה לצורך קליטת שטרי המטען הפנימיים. כלומר על מסוף המטענים שאליו נפרקת תכולת הטיסה לשדר קליטה של המאסטר (לאחר שראה כי אכן הגיע). שידור בקשת העברה אינו מותנה בשידור מסר מצהר באמצעות חברת התעופה.

• סוכן המכס / משלח ישדר בקשת העברה למסוף שונה. (שידור הבקשה אינו מותנה בשידור הקליטה במסוף)

- על המסוף הקולט לאחר שקיבל אישור העברה ממערכת המכס לשדר מסר יציאה.
  - על המסוף אליו מועברים הטובין, לשדר מסר כניסה וקליטה של שטרי המטען הפנימיים.
  - על סוכן המכס לדייק בציון האתרים הלוגיסטיים בשידור ההצהרה על מנת שההתרה / היתר לוגיסטי ישודרו לאתר המתאים.
- טו. על היבואן בארץ להיות רשאי לסחר ביהלומים ומוגדר במערכת שער עולמי לעסוק בתחום (ראה סעיף " שימוש ברישיונות ואישורים הקשורים ליבוא יהלומים " להלן).
- טז. בדיקות פיזיות למשלוחים, במידה ונדרש, יבוצעו ע"י המורשים לכך במינהל היהלומים.
- יז. הצהרות יבוא הנדרשות לטיפול / תיקון בטרם התרה – יטופלו ע"י המעריכים בתש"ר. תיקוני הצהרות לאחר התרה (לדוגמא שינוי סיווג, תהליך) יטופלו אף הם ע"י מעריכי התש"ר.
- יח. הצהרה בתהליך יצוא מוחזר – על סוכן המכס לצרף צרופה מסוג "חשבון יצוא חתום". בנוסף עליו לציין עבור הסחורה המתאימה קוד תהליך ברמת סחורה = "יצוא מוחזר" (במידה ושני התנאים הללו לא התקיימו, תתקבל שגיאה)
- שדה מזהה רשימון היצוא אינו חובה (תהיה אזהרה ולא שגיאה עד עליית מערכת שער עולמי יצוא בפרק זמן שיקבע בהמשך).

8. יבוא יהלומים באמצעות בלדר נוסע

התהליך מותנה בהערכות מראש של היבואן בארץ

- א. על היבואן בארץ להגיש באמצעות סוכן מכס, הצהרת יבוא בתהליך יהלומים בליווי נוסע.
- ב. עבור כל הצהרה בתהליך זה מערכת שער עולמי תקים באופן אוטומטי מטען (במידה ותידרש בדיקה, הבדיקה היא על המטען) סוכן המכס יוכל לאחזר את נתוני מזהה המטען בין היתר באמצעות מסר שחזור הצהרת יבוא
- ג. להצהרת היבוא יצורפו המסמכים הרלוונטיים (חשבון, תעודת קימברלי במידה ונדרש וכו')
- ד. סוכן המכס ימתין לקבל מענה כי המטען מאושר להתרה לאחר הגעת הטובין
- ה. לאחר הגשת הצהרת היבוא מספר הצהרת היבוא יימסר לנוסע מבעוד מועד
- ו. עם הגעת הנוסע לארץ על נציג חברת הבלדרות המאובטחת לחבור לנוסע לצורך ביצוע התהליך המפורט. יודגש כי עובד המכס לא יחל בפעילותו ללא נוכחות נציג חברת הבלדרות המאובטחת שיזדהה באופן המתאים.
- ז. על הנוסע לעבור במסלול האדום ולהצהיר בדבר הטובין שהביא עימו ולהציג את מספר / העתק הצהרת היבוא.
- ח. על עובד המכס באולם הנוסעים לפתוח פח"ן בודק כמקובל.
- ט. עובד המכס באולם הנוסעים יקרין את הצהרת היבוא במערכת שער עולמי (להצהרה יהיה חסם ממתין לאישור אולם הנוסעים) הסרת החסם תהיה באמצעות ניתוב ההצהרה לתור, פתיחת בקרת מסמכים ופעולה מסוג "אישור שחרור באולם נוסעים"
- י. באחריות הנוסע למסור את היהלומים לנציג חברת הבלדרות המאובטחת בנוכחות עובד המכס. היהלומים ימסרו לצורך ההעברה לבורסה.
- יא. היה והצהרת היבוא מעוכבת, המשלוח ישונע למתחם הבורסה אולם היהלומים לא ימסרו ליבואן עד להשלמת התהליך והתרת ההצהרה.

יב. במידה וחברת הבלדרות המאובטחת אינה נוכחת במקום הטובין יועברו לקליטה מלאה במסוף וישוחררו בדיעבד ממסוף המטענים.

יג. בהתאם לשיקול דעת בודק המכס באולם הנוסעים וע"פ החלטתו תתבצע בדיקת שיקוף לחבילות היהלומים.

9. שחרור יהלומים שיובאו באמצעות שטר מטען

א. על סוכן המכס לשדר מבעוד מועד הצהרת יבוא בתהליך מסחרי יהלומים. יש להזין במשגור את מזהה המטען המלא (בד"כ מאסטר ופנימי).

ב. נתוני שטרי המטען צריכים להימסר למסוף המטענים (ע"י סוכן המכס / משלח) העתיד לשדר קליטות למטען. יש להקפיד על ציון מדויק בהצהרת היבוא של אתר המסירה בפועל אליו תשודר ההתרה / היתר לוגיסטי.

ג. הצהרות יבוא שינותבו לתור חובה (בקרת מסמכים / בדיקה פיזית), מסר היתר לוגיסטי ישלח למסוף.

ד. על מסוף המטענים לשדר מסר יציאה למטענים שקלט וקיבל עבורם מסרי התרה / היתר לוגיסטי.

ה. בקרת מסמכים / הנחיות לבדיקה פיזית יבוצעו ע"י המעריכים בתש"ר נתב"ג.

ו. בדיקות פיזיות יבוצעו באמצעות עובדי מינהל היהלומים המורשים לכך, סיום הבדיקה וממצאיה ישוקפו למעריך המטפל במידת הצורך לשם המשך / סיום הטיפול בהצהרה.

ז. יהלומים שיובאו באמצעות שטר מטען בלדר והצהרה בגינם מוגשת ע"י סוכן שאינו הבלדר, יקלטו במסוף. תוגש הצהרה בתהליך מסחרי יהלומים. המשך הטיפול כמפורט לעיל. (השינוע באמצעות חברה בלדרות מאובטחת)

10. טיפול של מעריך המכס בהצהרת היבוא בתהליך יהלומים

הצהרות בתהליך יהלומים עוברות דירוג במסגרת הערכת הסיכונים של המכס ויכולות להיות מנותבות ל-3 קטגוריות מרכזיות:

א. תור רשות/בחינה – משמעות הדבר שהצהרה תקבל התרה ללא התערבות ידנית של עובד מכס, אחרי פרק זמן שנקבע (לרוב בין 20-40 דקות לאחר הגשת ההצהרה)

ב. ההצהרה יכולה להיות מנותבת לבדיקת בודק של מינהל היהלומים ללא התערבות מעריך מכס. במקרה זה נוצרת בדיקה באופן אוטומטי ללא התערבות של מעריך המכס. עם סיום תקין של הבדיקה על ידי בודק מינהל היהלומים, ההצהרה תוכל להיות מותרת אם אין גורמים מעכבים אחרים.

דוגמא למקרה זה הוא יהלומי גלם הדורשים בדרך כלל בדיקה פיזית (ללא צורך בטיפול של מעריך מכס)

במידה ויש ממצאים בבדיקה של מינהל היהלומים (בדיקה שהמכס אינו הגורם), הבדיקה תיסגר בתוצאה "לא תקין", משימה לבקרה תפתח למעריך בתש"ר (המשך טיפול / תיקון באחריות המכס)

ג. תור חובה – במקרה זה, בשל הצטברות תנאים (כאלה ואחרים ובעיקר על בסיס הערכת הסיכונים), הצהרת היבוא תנותב למעריך מכס אשר יבצע בקרת מסמכים (יעיין גם במסמכים הסרוקים המצורפים להצהרה). במקרה זה המעריך יוכל לפתוח בדיקה פיזית ביוזמתו ולהפנות את הבדיקה לעובד מינהל היהלומים או להתיר את ההצהרה.

במקרה של פתיחת בדיקה פיזית על ידי מעריך המכס, המעריך ימלא הנחיות בדיקה לבדוק מינהל היהלומים על מנת שזה יבצע את הבדיקה בין היתר על פי ההנחיות ויתעד את ממצאי הבדיקה במערכת שער עולמי, עם סיום הבדיקה תפתח משימת המשך למעריך המטפל.

ד. בדיקה שתסגר עם תוצאה לא תקינה – המשך הטיפול / תיקון באחריות סוכן המכס.

11. פעילות הבדוק במינהל היהלומים

- א. לעובד מינהל היהלומים קיימת גישה לשרת מרוחק שעליו מותקנת מערכת שער עולמי.
- ב. עובד מינהל היהלומים המורשה לכך יכול לצפות באמצעות מערכת שער עולמי המותקנת במחשבו, בנתוני המשלוח (הצהרת היבוא), בניירת הסרוקה הנלווית למשלוח, בפרופיל היבואן של היהלומן, דוחות וכו'.
- ג. מערכת שער עולמי הותאמה על מנת שעובד מינהל היהלומים יוכל לצפות רק במידע אליו הוא מורשה בהתאם להרשאות היחידה.
- ד. העבודה על המערכת מאפשרת לבדוק לצפות בנתוני הערכת הסיכונים על המשלוח הספציפי וכן בהנחיות הבדיקה על המטען במקרה שנדרשת בדיקה.
- ה. הבדוק יתעד את ממצאי הבדיקה במערכת.
- ו. במידה והבדיקה יזומה ע"י המכס ותוצאת הבדיקה תקינה, תיפתח משימת המשך למעריך לשחרור המשלוח (המטען יימסר ליבואן רק לאחר קבלת מסר התרה).
- ז. בדיקה יזומה ע"י המכס או לחילופין בדיקה יזומה של מינהל היהלומים ותוצאות הבדיקה אינן תקינות (לדוגמא ערך טובין בפועל אינו מתאים לחשבון, נמצאו טובין שאינם יהלומים וכו') הבדיקה תיסגר בתוצאה "לא תקין" משימת בקרה תפתח למעריך בתש"ר לצורך המשך טיפול / תיקון.
- ח. הבדיקות הפיזיות ישובצו כברירת מחדל בשלב הראשון לכל הבדוקים. הבדוק הרלוונטי (לפי הנוהל הפנימי של מינהל היהלומים), יוכל לשייך עצמו לבדיקה ולטפל בה.
- ט. איתור הבדיקה למשלוח – הבדוק יוכל לאתר את הבדיקה מתוך מסכי מערכת שער עולמי, עבור המטענים המשויכים לאתר הבדיקה של "מינהל היהלומים – בניין שמשון ר"ג.
- י. איתור הבדיקה יתאפשר על פי מספר פרמטרים : מספר טיסה/חברת תעופה/מזהה המטען (שטר מטען אווירי, שטר מטען בלדר, מטען מכס, ליווי נוסע)
- יא. בביצוע הבדיקה - בלחיצה על כפתור עריכה מנהל בדיקה יתריע אם לא היה בעבר דיווח קליטה באתר האחסון של הבדיקה.

12. תהליך אינספקשיין - "יהלומים לבחינה"

- תהליך זה איפשר ליבואן להביא לארץ יהלומים לבחינה למספר ימים מבלי להגיש בגינם הצהרה למכס.
- עם החלת נוהל זה, יהיה על סוכן המכס להגיש הצהרת יבוא בכל מקרה גם אם מדובר בתהליך זה.
- זיהוי הצהרה הנמצאת בתהליך זה יהיה באמצעות קוד תהליך ברמת סחורה.
- על היבואן לעדכן מראש את סוכן המכס באמצעות חברת השילוח כי בכוונתו ליעד את המטען שבהצהרה לתהליך זה.
- יצוין כי מינהל היהלומים מסתמך על מידע זה לצורך התחשבות מול היבואנים בגביית הפר

13. שימוש ברישיונות ואישורים הקשורים ליבוא יהלומים

במסגרת צו יבוא חופשי נדרש היבואן לעמוד בחוקיות היבוא ליבוא יהלומים.

שתי דרישות מרכזיות:

- רישיון יבוא (תוספת ראשונה) – היבואן נדרש להיות בעל רישיון יבוא לתוקף שניתן על ידי משרד הכלכלה – מינהל יהלומים.
- רישיונות אלו משודרים למכס באמצעות מסרים במבנה מערכת מסלול.
- אישור יבוא (התוספת השנייה) - במידה ומדובר ביהלומי גלם – ישנה דרישה לתעודת קימברלי. מספר תעודת קימברלי הוא מספר שמופיע פיזית על התעודה המונפקת על ידי ארץ המקור של היהלומים והמעידה כי היהלומים אינם יהלומי דמים.. כאשר במסגרת חוקיות היבוא נדרש לצרף תעודת קימברלי, מערכת שער עולמי תוודא שצורפה צרופה להצהרה מסוג "תעודת קימברלי".
- קיים שדה METADATA לצרופה שבו הסוכן מציין את תאריך הפקת תעודת קימברלי.
- נתון זה הינו נתון חובה לצרופה. כאשר מקור היהלומים הוא ממדינות שונות, ניתן יהיה במונח MIX כמדינת מקור.
- רישיון יבוא מופק על ידי משרד הכלכלה – מינהל יהלומים. המינהל מפקח רישיון התקף לשנה קלנדרית + 3 חודשים (לצורך מתן זמן ארכה ליבואן לשלם על הרישיון)
- במצב שבו סוכן המכס מצהיר שלא מדובר ביהלומי גלם, הסוכן מציין במענה לדרישת חוקיות היבוא כי מדובר בהחרגה באמצעות שימוש בקוד ממוחשב = 92.

14. אגרת מחשב/אגרת בטחון

עם הגשת הצהרת יבוא, המערכת תחייב אגרת מחשב לפי הסכום הקבוע בחוק על הגשת הצהרת יבוא.

אגרת בטחון לא תיגבה.

15. אופן הטיפול ביהלומים המיובאים / מוחזרים באמצעות קרנה

ככלל טובין המיובאים בקרנה, לא ימסרו ליבואן בטרם הוחתם הקרנה ע"י המכס ועובד מינהל היהלומים (2 חותמות מחייבות)

שחרור קרנה יהלומים המיובאים / מוחזרים בליווי נוסע

- א. על סוכן המכס לשדר מראש טופס מקוון בהתאם להנחיות המתייחסות לשחרור טובין בקרנה
- ב. המערכת תחולל לכל תנועת כניסה מטען ע"מ שניתן יהיה לפתוח בדיקה.
- ג. לטופס המקוון יסרק צילום מדף התנועה של הקרנה.
- ד. משימה מתאימה תיפתח לעובד ביחידת הקרנה.
- ה. על הנוסע לעבור במסלול האדום ולהצהיר בדבר הטובין שהוא נושא בכבודתו ולהציג את פנקס הקרנה.
- ו. בפח"ן בודק יקפיד עובד המכס לציין כי מדובר בפח"ן המתייחס לקרנה (אינדיקציה בפח"ן).
- ז. לפח"ן יצורף סריקה של הקרנה.

ח. הקרנה ייחתם ע"י עובד אולם הנוסעים. פנקס הקרנה והדף החתום יוכנסו לשקית המכילה את המשלוח.

ט. עובד מינהל היהלומים, לפי שיקול דעתו לאחר שהשתכנע שהטובין המפורטים בקרנה הם הטובין הנמצאים, יחתום על דף הכניסה לארץ.

י. עובד יחידת הקרנה יטפל בהזנת נתוני הקרנה במערכת לאחר שיקבל מאולם הנוסעים הודעה בדבר הגעת הטובין.

שחרור קרנה יהלומים המיובאים / מוחזרים בשטר מטען

א. על סוכן המכס לשדר מראש טופס מקוון בהתאם להנחיות המתייחסות לשחרור טובין בקרנה.

ב. לטופס המקוון יסרק צילום מדף התנועה של הקרנה.

ג. התנועה תעבור הערכת סיכונים.

ד. במידה ועבור התנועה נפתחה בקרה ביחידת הקרנה – עבור שטר המטען ישודר למסוף היתר לוגיסטי (בדומה להצהרת יבוא יהלומים באמצעות שטר מטען).

ה. משימה מתאימה תיפתח לעובד ביחידת הקרנה.

ו. הנחיות בדיקה ישודרו ע"י עובד יחידת הקרנה.

ז. בדיקה תבוצע ע"י הבודק במנהל היהלומים.

ח. במידה ותוצאות הבדיקה אינן תקינות, תשודר תוצאת בדיקה מסוג "לא תקין".

ט. משימה המשך מתאימה תיפתח לעובד ביחידת הקרנה.

י. בסיום הטיפול, לאחר שמתקבלת החלטה לשחרר את הטובין, הפנקס יוחתם ע"י מינהל היהלומים באחריות נציג חברת הבלדרות המאובטחת להמציא את הפנקס ליחידת הקרנה לצורך החתמתו בטרם החזרת הפנקס ללשכת המסחר.